

Handikappförbundens verksamhet under 2016

Redaktör: Monica Klasén McGrath

Form: Marre Ahlsén

Omslag: Pelle Kölhed, Handikappförbundens styrelse, talar 3 december 2016 på Norra Bantorget i Stockholm i samband med manifestationen för LSS.

Foto: Annika Nyström Karlsson

© Handikappförbunden 2017

Nya spännande utmaningar

2016 blev ett spännande och intensivt år då vi bland annat fortsatte arbetet med våra övergripande mål; en förstärkning av statsbidraget som är en förutsättning för vårt viktiga demokratiarbete, att den kommande strategin för funktionshinderpolitiken ska bli ett kraftigare politiskt verktyg och att forskningspropositionen ska ha ett starkt funktionsrättsperspektiv.

I vårt arbete med att ta fram ett nytt namn har vi myntat ett nytt begrepp – funktionsrätt. Ett begrepp som vi använder flitigt och som vi menar förändrar perspektivet, från ett fokus på funktionsnedsättning till fokus på rätten till en fungerande vardag och rätten att delta i samhällslivet på jämlika villkor. Funktionsrätt tydliggör också kopplingen till vårt grunddokument FN-konventionen om rättigheter för personer med funktionsnedsättning – funktionsrättskonventionen.

I övrigt har året dominerats av den förda politiken kring hanteringen av Lagen om stöd och service, LSS, som är en garant för att människor med funktionsnedsättningar ska få det stöd som behövs för att kunna leva ett så självständigt liv som möjligt. Vi har fått tydliga signaler på orättvisa avslag och neddragningar, särskilt när det gäller statligt finansierad personlig assistans. Direktiven till den nu pågående LSS-utredningen signalerar också att regeringen har ett ensidigt kostnadsperspektiv på den så viktiga reformen. På egen hand och tillsammans med den övriga funktionsrättsrörelsen har vi agerat i frågan; vid regeringens funktionshindersdelegation, i skrivelser, i debattinlägg och vid en landsomfattande

manifestation på den internationella funktionsrättsdagen den 3:e december. Handikappförbunden har nu en expertplats i utredningen och har också tillsatt en arbetsgrupp med ambitionen att särskilt titta över viktiga aspekter av LSS och löpande publicera våra ställningstaganden.

Under året har vi svarat på 36 remisser, sammantaget har nära 20 debattinlägg publicerats, en mängd skrivelser har lämnats och flera möten med politiker har genomförts. Vi har blivit en alltmer tongivande aktör under Almedalsveckan och genomförde i år en större satsning med temat universell utformning och LSS. Handikappförbundens arbete är viktigare än någonsin. Vi lever i en tid när förutsättningarna för ett självständigt liv och funktionsrätten ifrågasätts. Vi kan fortfarande se stora brister i skolan, på arbetsmarknaden och inom vården. Och FN:s kritik av hur Sverige lever upp till funktionsrättskonventionen, bland annat när det gäller hanteringen av LSS verkar ha föga effekt. Vi måste tillsammans fortsätta att driva vårt arbete mot ett samhälle där alla människor åtnjuter full delaktighet och där allas funktionsrätt efterföljs – ett samhälle för alla.

Stig Nyman,
ordförande

Foto: Christin Philipson

Handikappförbunden byter namn

Under kongressen 2015 togs beslut om att Handikappförbunden ska byta namn. Arbetet påbörjades under 2015 och har fortsatt under detta år. I januari-februari genomfördes en enkätundersökning bland medlemsförbund och länsorganisationer med syftet att öka kunskapen om hur medlemsförbunden ser på Handikappförbundens roll. Vi ville också veta vilka kriterier som man ansåg är viktigast hos ett nytt namn. En omvärldsanalys genomfördes också, dels av medierapporteringen om Handikappförbunden och dels av beslutsfattare och myndigheters bild av oss som samhällsaktör. Av undersökningarna framgick att vi har en viktig roll som

samhällsaktör, men att vi behöver tala med ännu starkare röst i frågor som rör vårt område. Arbetet genomfördes i samarbete med en extern kommunikationsbyrå, JKL, och mynnade ut i ett nytt begrepp "funktionsrätt" och i ett namnförslag Funktionsrätt Sverige. Namnförslaget gick under sensvåren ut på remiss och fastställdes på en extrakongress i oktober. Då beslutades också att det formella namnbytet sker under den ordinarie kongressen 18 maj, 2017.

Under senare halvan av året påbörjades lanseringen av namnbytet, vilket bland annat inneburit att vi på olika sätt kommunicerat det nya begreppet funktionsrätt både internt och externt.

Etablerad plats i Almedalen

Handikappförbundens tält har under flera år varit ett stående inslag under Politikerveckan i Almedalen på Gotland. Många av besökarna hittar till tältet som ligger strategiskt placerat i Visby hamn. Femton medlemsförbund hade bokat egen tid i tältet och de mest populära dagarna delades tältet av flera förbund samtidigt. Varje dag runt lunchtid hölls som tidigare år utfrågningar av de politiska partierna och flera spännande seminarier anordnades. Årets seminarieteman var bland annat Universell utformning av vården, LSS-kostnader, samhällsvinster och framtida utmaningar, Framtiden är universell och Bristande tillgänglighet -rättstillämpning av diskrimineringslagen. På andra arenor i Visby medverkade Handikappförbunden i ett antal olika seminarier. Vi var också medarrangörer till flera, bland annat ett om regeringens dåvarande sjuklöneförslag. De drog senare

Bodil Jönsson och Mikael Klein
Foto: Monica Klasén McGrath

tillbaka förslaget.

I tältet hölls också flera intressanta samtal, bland annat med professor Bodil Jönsson om universell utformning och med Malin Ekman Aldén, då tillförordnad generaldirektör för Myndigheten för Delaktighet.

Den internationella funktionsrättsdagen - Assistans är frihet - Rädda LSS

På den internationella funktionsrättsdagen som infaller den 3 december, valde vi att medverka i den stora landsomfattande manifestationen Assistans är frihet - Rädda LSS. Det var Riksförbundet för Rörelsehindrade barn och ungdomar, RBU som stod för initiativet. Manifestationen fick en historisk uppslutning i hela landet och genomfördes på 25 orter från Gällivare i norr till Malmö i söder. Från Handikappförbunden deltog vi i demonstrationerna på Norra Bantorget i Stockholm, och vår vice ordförande Pelle Kölhed var en av de som talade.

Handikappförbunden i media

Sammanfattningsvis har vi under året publicerat 14 debattartiklar. Debatten har förts i nationell nyhetspress och etermedia, exempelvis Svenska Dagbladet, Dagens Samhälle, Sveriges television och Sveriges Radio, men även i lokalpress och fackpress som Dagens medicin och Dagens Arena. Flera debattartiklar har återpublicerats bland annat i fackpress som bevakar funktionsrättsfrågor. I början av året var vi en av de första funktionsrättsorganisationerna som kommenterade det regleringsbrev från regeringen till Försäkringskassan, som handlade om att stoppa utvecklingen av antalet assistanstimmar. Vi hade då med en debattartikel i Svenska Dagbladet som följdes upp med replik av statsrådet Åsa Regnér och slutreplik från oss.

Arton pressmeddelanden har skickats ut via vår publiceringstjänst MyNewsDesk.

Många av våra pressmeddelanden fångas också upp, publiceras i ursprunglig form, genererar intervjuer och leder till nya artiklar i frågan. Ett exempel är när Tidningarnas Telegrambyrå, TT i juni gjorde en notis av ett av våra pressmeddelanden, som handlade om förslaget till utökat sjuklöneansvar för arbetsgivare. Detta ledde till över 30 publiceringar i både riks- och landsortspress.

Samtliga av våra övergripande kongressmål och prioriterade områden har täckts in och LSS-frågan har av självklara skäl fått stort fokus under året.

Allt vi publicerar läggs också på hemsidan och sprids i sociala medier, främst på Facebook och Twitter. Våra medlemsförbund har stor betydelse för vårt genomslag då de sprider vidare våra pressutskick i sina egna kanaler.

Internationellt arbete

Vi är medlemmar i European Disability Forum, EDF, för att ligga steget före när det gäller lagstiftning och strategiska frågor. Styrelsen fattade i år beslut om att även söka medlemskap i European Patient Forum. Samarbete har initierats med International Disability Alliance kring genomförande av de globala målen i Agenda 2030.

Kampen för en lag om tillgängliga offentliga webbplatser gick i mål efter många år. Direktivet kommer även att omfatta mobilappar. Lagen ska börja gälla senast i

september 2018.

Under året har vi också arbetat med andra EU-direktiv där beslut väntas 2017. Vi anordnade ett seminarium i april tillsammans med EU-kommissionen om den europeiska tillgänglighetslagen, med bland andra Europaparlamentarikern Anna Maria Corazza Bildt och barn- och äldreminister Åsa Regnér. Vi representerade European Disability Forum i en hearing om tillgängliga medier hösten 2016.

Handikappförbunden deltar i FNs statspartskonferens i New York

När den nionde konferensen om funktionsrättskonventionen, ägde rum i FN i New York den 14-16 juni, var Handikappförbunden med, vi anordnade ett seminarium på temat "Rätten att delta – hur man skapar tillgängliga möten online!" Seminariet genomfördes med medel från Socialdepartementet.

Ett tema under konferensen var att öka tillgängligheten till information och teknik för en inkluderande utveckling. Fortfarande sker överläggningar om mänskliga rättigheter utan tillgänglighet för alla människor. Detta trots att tekniken med exempelvis webbsändningar, online-möten och textning funnits under många år. Med teknikens hjälp kan vi stärka rätten att delta i processen för att uppnå målen för hållbar utveckling för lärande, arbete, hälsa, politiskt deltagande över hela världen.

Vår ambition med seminariet på konferensen i FN var att ge ett konkret exempel på hur man kan använda tillgängliga online-möten i internationella sammanhang.

Seminariet från New York sändes direkt med både textning och teckentolkning, via FNs webb-tv och en grupp personer tittade på sändningen från Handikappförbundens kansli i Sundbyberg. En Skype-kontakt togs också med kansliet under seminariet.

Statsbidraget

Statens syfte med statsbidraget är att stödja funktionsrättsorganisationer i deras arbete för full delaktighet och jämlikhet i samhället för personer med funktionsnedsättningar.

Av det årliga anslaget för statsbidrag fördelas 5,4 procent som medel för samarbete. Varje medlemsförbund får ett belopp som ska användas för vårt samarbete. Samarbetsorganisationen ska verka för samhällsförändringar av betydelse för personer med funktionsnedsättning.

Under senare år har det skett en succesiv minskning av bidraget, bland annat eftersom nya organisationer beviljats bidrag samtidigt som ingen uppräknings skett. Storleken på bidraget och förordningen som styr är en ständig fråga för Handikappförbunden.

I slutet av året beslutade Socialdepartementet att ge Socialstyrelsen i uppdrag att se över statsbidraget. Under 2017 kommer vi därför arbeta intensivt med frågan. Uppdraget ska redovisas till regeringen 15 december 2017.

En ny politik baserad på funktionsrätt

Myndigheten för delaktighet, MFD, redovisade i juni 2016 ett förslag till en ny funktionshinderspolitik. Vårt remissvar ställer krav på ett förslag från regeringen med tydligt politiskt åtagande att fullgöra funktionsrättskonventionen. Vi vill se:

- Konsekvensanalyser i utredningsdirektiv, instruktioner och regleringsbrev.
- En utredning för att se över befintliga lagar och regler utifrån konventionen.
- En delegation för universell utformning som täcker flera politikområden

- En nationell handlingsplan för tillgänglighet till befintlig miljö och fokus på upphandling.

- Lagstiftning som ger rättighetsbärare förutsättningar att få ersättning för diskriminering, och rättshjälp.

- Uppföljning av politiken kopplat till arbetet för att genomföra de globala målen som rör inkludering i Agenda 2030.

Vi vill också ha direkt dialog med flera departement, gärna i form av sakråd, för att för att konkretisera mål i kommande strategi.

Forskningspropositionen

Under året har vi arbetat med regeringens forskningsproposition. I februari gästade ministern för högre utbildning och forskning Helene Hellmark Knutsson regeringens funktionshinderdelegation. Under våren skickade vi en skrivelse till regeringen.

Där framförde vi bland annat att det krävs ett ökat stöd till forskning som syftar till att stärka Sveriges möjligheter att nå målen i

Funktionsrättskonventionen. Det krävs också ett ökat stöd till forskning som bidrar till ett universellt utformat samhälle. När regeringen presenterade sitt förslag i november 2016 nämndes Universell utformning. Den konkreta satsningen innebär också ökade anslag till "tillgänglighetsdesign" på 35 miljoner under de närmaste åren.

Prioriterade intressepolitiska områden

Handikappförbundens kongress har beslutat om fyra prioriterade intressepolitiska områden; Rätten till försörjning, Jämlig hälsa, Ett samhälle för alla samt Förstärkt samhällsstöd till barn, familj och skola.

Varje område har ett nätverk som är öppet för alla förbund, både förtroendevalda och anställda. Nätverken samlas 2-4 gånger per år och leds av två styrelseledamöter. Till nätverksmötena bjuds ofta gäster in för att diskutera aktuella frågor. Nätverken fyller en viktig funktion som informella mötesplatser, både för den gemensamma kunskapsutvecklingen, för erfarenhetsutbyten och som diskussionsforum till nytta för det gemensamma påverkansarbetet.

Rätten till försörjning är fortsatt ojämlik

Möjligheten för personer med funktionsnedsättning att få jobb är betydligt sämre än för andra. Den som på grund av sjukdom eller funktionsnedsättning inte kan arbeta heltid är beroende av socialförsäkringen, som fortfarande har stora brister för de med långvariga behov. Allra värst utsatta är de som livslångt är utestängda från arbetsmarknaden. Under året påbörjade Handikappförbunden ett arbete med att ta fram en ny plattform för att beskriva problemen för just den gruppen. Regeringens ansatser att förstärka socialförsäkringen

och de arbetsmarknadspolitiska stöden har hittills varit blygsamma. Inte ens bland statliga arbetsgivare har regeringen tagit initiativ för att öka antalet anställda personer med funktionsnedsättningar. Under 2016 har särskilt aktivitetsersättningen för unga varit i fokus, likaså regeringens planer på förändringar av vårdbidraget och handikappersättningen. Det kritiserade förslaget att höja arbetsgivares sjuklöneansvar drogs tillbaka av regeringen efter kritik från bland annat Handikappförbunden.

Kraftsamling kring Lagen om stöd och service - LSS

Debatten om LSS har varit livlig under året, och emellanåt stormig. Handikappförbunden var tidigt ute med en skarp reaktion på regeringens regleringsbrev till Försäkringskassan om att minska antalet assistanstimmar, något som uppmärksammades stort massmedialt.

Våren 2016 tillsatte regeringen en ny utredning av LSS, som genast väckte kritik för sina direktiv med alltför stort fokus på att sänka kostnader. Handikappförbunden har fått en expertplats i utredningen och har mot slutet av året organiserat en arbetsgrupp med förbundsrepresentanter, som parallellt med den statliga utredningen löpande kommer att publicera egna rapporter. Det finns en stark historielöshet bland dagens beslutsfattare och en tämligen låg sakkunskap i den allmänna debatten där många myter

om LSS som florerar. Vi känner därför en stor oro för att flera centrala principer inom funktionsrättspolitikerna, såsom självbestämmande och rätten att leva som andra, inte förstås och respekteras. Den politiska striden om LSS är därför av central betydelse för hela funktionsrättsrörelsen, annars riskerar vi att kastas 40 år tillbaka i utvecklingen.

Vägen mot ett samhälle för alla

I ett universellt utformat samhälle är det självklart att allt nytt som skapas för allmänheten utgår från den variation som finns i befolkningen. Det är ett av flera åtaganden för staten enligt funktionsrättskonventionen.

I mars genomförde vi ett seminarium om en oberoende institution för mänskliga rättigheter i riksdagen i samarbete med fler MR-organisationer. Regeringsbeslut kom i september. Frågan utreds vidare i riksdagen under 2017.

Vi uppvtade regeringen i september om stärkt skydd mot diskriminering. Regeringens

föreslag om att ta bort undantaget för företag med få anställda, är inte tillräckligt.

Det finns ett ökat engagemang för standardisering i funktionshindersrörelsen, till exempel i arbetet med internationell vägledning om kognitiv tillgänglighet.

Vi kan se små resultat av vårt intressepolitiska arbete i forskningspropositionen, som kom under hösten och i en internationell standard om Hållbar upphandling som kommer att publiceras våren 2017. Om universell utformning förstärks i propositionen om en ny funktionsrättspolitik har vi tagit fler steg i rätt riktning.

Jämlik hälsa – hälsoklyftor på grund av funktionsnedsättning

Det prioriterade intressepolitiska området "Jämlik hälsa" innefattar frågor som rör hälso- och sjukvård, läkemedel, rehabilitering och hjälpmedel.

Under året har läkemedel, vårdprogram, hjälpmedel och effektivare vård vid kroniska sjukdomar utgjort fokus i det intressepolitiska arbetet. En stor del av Handikappförbundens remissvar och debattartiklar har handlat om hälso- sjukvårdsfrågor, framförallt om

vårdens organisering. Vi fick exempelvis utredningarna "Effektiv vård" och "Träning ger färdighet" på remiss. Utöver att kommentera utredningarnas förslag har vi, i debattartiklar och dialoger med makthavare, presenterat flera konstruktiva förslag på hur man kan anpassa hälso- och sjukvården utifrån människors olika behov. Under året har också Kommissionen för jämlik hälsa fortsatt sitt arbete. Handikappförbunden har

fört en dialog med kommissionen och påpekat att det bör ingå någon patientföreträdare i kommissionen. I dialogen har vi försökt lyfta att bakom de hälsoklyftor som finns på grund av socioekonomiska skillnader, kan det finnas hälsoklyftor på grund av funktionsnedsättning.

På läkemedelsområdet har Handikappförbunden varit partner med Apotekarsocieteten i genomförandet av Läkemedelskongressen. Under året

har vi även varit delaktiga i arbetet med den Nationella läkemedelsstrategin. Syftet med vårt deltagande har varit att lyfta patientperspektivet. Under året har Upphandlingsmyndigheten tagit fram ett underlag om upphandling av hjälpmedel. Även i detta arbete har vi varit delaktiga. I den pågående statliga hjälpmedelsutredningen har Handikappförbundens vice ordförande Pelle Kölhed en expertplats.

Barn, familj och skola

Handikappförbunden har ingått i en arbetsgrupp till Socialstyrelsens regeringsuppdrag att ta fram kunskapsunderlag och metodstöd om föräldraskapsstöd och om samordning av insatser avseende barn och unga med funktionsnedsättning. Socialstyrelsen har lämnat en delrapport till regeringen december 2016. Arbetet fortsätter under 2017.

I remissvar och vid möten med flera utredningar på utbildningsområdet bland andra Utredningen om en läsa-skriva-räkna-garanti och Skolkommissionen har vi lyft fram behovet av att se över den grundläggande lärarutbildningen. Den behöver bland annat tillföras mer kunskap om elever med funktionsnedsättning och om hinder som elever med funktionsnedsättning möter i skolan.

Prioriterat under 2016 har varit att följa utredningen "Att vända frånvaro till närvaro – en utredning om problematisk elevfrånvaro". Handikappförbunden och enskilda medlemsförbund har lämnat kompletterande underlag och synpunkter till utredningen. En enkät till medlemsförbunden visar att betydligt fler elevgrupper än vad som oftast syns i debatten, inte erbjuds den skolsituation som behövs utan i stället tvingas att stanna hemma. Utredningen har lämnat sitt slutbetänkande december 2016.

Under året har arbetet med motionen, från kongressen 2015, om svårigheterna att kunna få studera på folkhögskola. I en enkät till medlemsförbunden bekräftas den negativa utvecklingen. Vi har även lyft frågan i en debattartikel i Dagens Samhälle och uppvaktat Folkbildningsrådet som fördelar statsbidraget till folkbildningen.

Projekt 2016

Handikappförbunden bedriver ett kontinuerligt utvecklingsarbete genom våra olika projekt, som är finansierade av Allmänna arvsfonden. Varje projekt har en koppling till något av våra fyra prioriterade områden.

DATE - Nya målgrupper

Projektet DATE (Delaktighet, Attityder, Tillgänglighet, Elever) - Nya målgrupper ska ta fram tre nya lärmaterial om likabehandling och tillgänglighet för förskolan, grundskolan F-3 samt gymnasiet.

Utvecklingsarbetet tillsammans med barn, elever och pedagoger på pilotverksamheterna slutfördes under våren. Under hösten vidtog arbetet att skriva ut, formge och illustrera det pedagogiska innehållet. Här ingick även en mindre revidering av det tidigare framtagna lärmaterialet för årskurserna 4-9. Innan projektåret var till ända sändes slutligen underlagen för de nya lärmaterialen

till tryck. Projektet sker i samverkan med Specialpedagogiska Skolmyndigheten SPSM, som kommer att förvalta lärmaterialen efter projektets avslut.

Alla vinner - Standardisering för det universellt utformade och tillgängliga samhället

Projektets mål är att fler av Handikappförbundens medlemsförbund deltar i det viktiga standardiseringsarbetet. Vi vill också öka kunskaperna bland annat om tillgänglighetskvalitet hos branscherna och standardiseringsverksamheten.

Under året genomfördes bland annat ett seminarium om standarder för ett tillgängligt Europa i samarbete med SIS. Drygt femtio personer deltog i seminariet. Den uppsökande verksamheten hos medlemsförbunden har fortsatt med besök

hos ytterligare fem förbund. Projektet anställde under året en kommunikatör på halvtid. Kommunikatören har främst arbetat med det digitala utbildningsmaterialet. En första version håller nu på att testas i olika användargrupper. Representanter har rekryterats till standardiseringsgrupperna Personcentrerad vård och Kvalitetssäkring inom LSS. Projektet sker i samarbete med Myndigheten för delaktighet, SIS, ABF samt Sveriges konsumenter och är finansierat av Allmänna Arvsfonden.

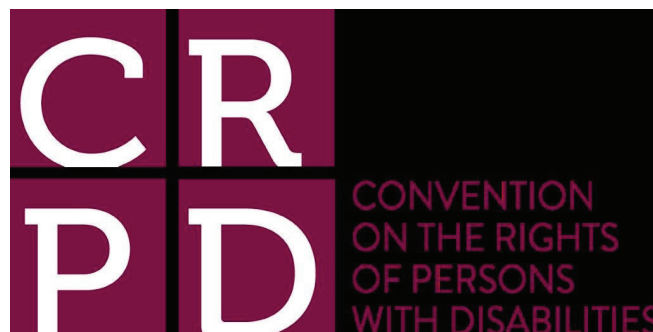
Från snack till verkstad – mänskliga rättigheter i praktiken

Projektets syfte är att stärka användningen av Funktionsrättskonventionen i Sverige. Projektet driver enskilda rättsfall för att få domstolarna att ta hänsyn till konventionen i sina tolkningar av svensk lag.

Projektet arbetar också med att ta fram en digital verktygslåda och en guide för hur enskilda personer kan överklaga kränkningar av de mänskliga rättigheterna i funktionsrättskonventionen.

Under 2016 arrangerades två konferenser om funktionsrättskonventionen med inbjudna

gäster och projektet medverkade även vid MR-Dagarna i Malmö tillsammans med samarbetsprojektet Med Lagen som verktyg.

Det outsagda mellan barn och föräldrar

Projektet handlar om sådana tankar och känslor som inte blir sagda, men som kanske borde sägas – de tankar som vi inte alltid kan sätta ord på. Under året har projektet arbetat med vad som ofta blir outsagt i familjer med barn med funktionsnedsättning. Enligt 160 barn, syskon, föräldrar och mor- och farföräldrar är det: barnets funktionsnedsättning, hur man mår, beroendet av andra, "jag" är till besvär, barn tar ansvar för andra, omgivningens attityder, framtiden och döden. Om detta producerades 18 animerade filmer under året. Tillsammans med barn- och ungdomsexperterna bygger projektet nu en webbplats med barntilltal -

Opratat. Under året beslutades att Nationellt kompetenscenter anhöriga, Nka, tar över, förvaltar och fortsätter utveckla webbplatsen efter projektets slut.

En väl fungerande primärvård för personer med kroniska sjukdomar

Primärvårdsprojektet som pågått mellan 2014-2016 var en del av regeringens nationella satsning på kroniska sjukdomar. Projektet genomförde sex fokusgrupper med äldre och yngre patienter med kroniska sjukdomar. De tillfrågades om sina erfarenheter av och sin syn på primärvården, bland annat vikten av tillgänglighet till vården, bemötande, informationsbehov samt att prevention/ behandlingsmål saknas.

Med utgångspunkt från diskussionerna i

fokusgrupperna skapades ett material i form av ett diskussionsunderlag, som testades i regionala länsorganisationer under våren 2016.

Materialet är tänkt att i samarbete med ABF användas till seminarier och utbildningstillfällen där patientorganisationer och vårdpersonal kan samverka om vårdutveckling i primärvården.

Samråd med myndigheter

Hos en rad myndigheter och andra aktörer har vi formella samråd. Under 2016 representerade cirka 230 personer Handikappförbunden i närmare 80 olika samråd. Genom samråden kan våra representanter föra in viktiga perspektiv, men också bevaka och tillvarata intresset för

samtliga förbunds medlemmar. Särskilt de 22 strategiska myndigheter som har ett särskilt ansvar för förverkligandet av strategin för funktionshinderspolitiken är viktiga att följa när regeringens och riksdagens politik ska omsättas till verklighet.

Vårt kansli

Handikappförbundens styrelse har ett kansli till sitt förfogande. Vid årets slut arbetade 18 personer på Handikappförbundens kansli. Nio tillsvidareanställda medarbetare, sju på heltid och två på deltid samt nio visstidsanställda projektmedarbetare, fyra på heltid och fem på deltid.

Kansliet leds av en kanslichef och är organiserat med fokus på det intressepolitiska uppdraget.

Den intressepolitiska enheten leds av en intressepolitisk chef. I enheten finns, förutom chefen, tre utredare. Den intressepolitiska chefen samt utredarna är var och en ansvarig för ett prioriterat område. Press- och kommunikationsarbete är samordnat

i den intressepolitiska enheten och en pressekreterare ansvarar för press- och kommunikationsarbetet. En person anställd på deltid arbetar som webbredaktör.

Den administrativa enheten har under året haft två medarbetare på heltid samt en heltids ekonomiansvarig.

Nio personer som är projektanställda arbetar i fyra olika projekt finansierade av Arvsfonden. Varje projekt är kopplat till något av de prioriterade områdena.

Planeringen av en kommande flytt till nya kontorslokaler har skett under året. Flytten sker 1 april 2017.

Ordförandemöten under 2016

Ordförandemötet är ett rådgivande organ till Handikappförbundens styrelse. Ombud på ordförandemöte är medlemsförbundens ordföranden.

Under 2016 hölls tre ordförandemöten och en extrakongress.

I mars var temat för ordförandemötet namnbytet, ett uppdrag som Handikappförbundens styrelse fått av kongressen 2015. På mötet genomfördes en workshop som leddes av JKL. Till detta möte var ordförande samt ytterligare en person från förbunden inbjudna. På mötet lanserades namnet Funktionsrätt Sverige.

Ordförandemötet i maj hade tema

”Medlemskap EPF, European Patient s Forum”. Pelle Kölhed, Handikappförbundens vice ordförande presenterade EPF och vad det innebär att vara medlem.

Handikappförbundens styrelse tog efter mötet beslut om att söka medlemskap i EPF.

Det planerade ordförandemötet i oktober blev istället en extrakongress där beslut fattades om nytt namn. Beslutet innebär att Handikappförbunden från och med 18 maj 2017 byter namn till Funktionsrätt Sverige.

På ordförandemötet i december diskuterades prioriteringar för kongressperioden 2017-2019 och förslag till nytt idéprogram med anledning av namnbytet.

Handikappförbundens förtroendevalda 2016

På kongressen 2015-05-21 valdes följande ledamöter:

Stig Nyman, Hjärnskadeförbundet Hjärnkraft, ordförande

Pelle Kölhed, Personskadeförbundet RTP, vice ordförande

Ines Uusmann, Psoriasisförbundet, vice ordförande

Lars Berge-Kleber, Afasiförbundet

Thomas Jansson, FUB för barn, unga och vuxna med utvecklingsstörning

Jan-Olof Forsén, Riksförbundet för Social och Mental Hälsa (RSMH)

Marie Stéen, ILCO Tarm-, uro- och stomiförbundet

Maritha Sedvallson, Astma- och Allergiförbundet

Beryl Svanberg, Reumatikerförbundet. Avgick juni 2016

Adjungerad från juni 2016:

Bengt-Erik Johansson, Dyslexiförbundet

Revisorer

Steinar Walsö-Kanstad, Reumatikerförbundet

Håkan Jarmar, Riksförbundet för Social och Mental Hälsa (RSMH)

Ersättare:

Britt-Marie Färm, Mag- och tarmförbundet

Valberedning

Anne Carlsson, Reumatikerförbundet, sammankallande

Leif Henriksson, Astma- och Allergiförbundet

Anki Sandberg, Riksförbundet Attention

Inger Ros, Riksförbundet HjärtLung

Håkan Hedman, Njurförbundet

Arvodeskommitté

Anne Carlsson, Reumatikerförbundet, sammankallande

Steinar Walsö-Kanstad, Reumatikerförbundet

Håkan Jarmar, Riksförbundet för Social och Mental Hälsa (RSMH)

Styrelsen har under året haft 5 protokollförda möten som alla hållits på Handikappförbundens kansli i Sundbyberg.

Precidiet, som består av ordförande och de två vice ordföranden har under året haft 6 möten.

Avlämnade remissvar under 2016

Handikappförbunden är en flitigt tillfrågad remissinstans. Regeringskansliet och centrala myndigheter vill ofta ta del av funktionshindersonsorganisationernas synpunkter. Under 2016 fick vi in 70 remisser och avgav 36 yttranden. Remissarbetet är en viktig del av vårt påverkansarbete, där förbundens synpunkter kan avges i en samlad röst. Genom rutinerna för remisser samlas viktiga synpunkter och erfarenheter in och de färdiga yttrandena ger en löpande utveckling av våra gemensamma ställningstaganden.

Januari

Remissvar: Sveriges Konsumenter Strategi för digitala tjänster

Remissvar: Sekretessbrytande bestämmelser för personal inom hälso- och sjukvård och socialtjänst vid vanvård av djur

Februari

Yttrande över betänkandet Välja yrke

Yttrande över betänkandet Mer tid för kunskap

Remissvar: Bostäder att bo kvar i. SOU 2015:85

Remissvar på remittering av betänkandet Ökad insyn i fristående skolor (SOU 2015:82)

Remissvar: EU-kommissionens förslag till europeisk tillgänglighetslag

Remissvar: Ett tandvårdsstöd för alla - fler och starkare patienter (SOU 2015:76)

Mars

Remissvar: Stöd och hjälp till vuxna vid ställningstaganden till vård, omsorg och forskning (SOU 2015:80)

Remissvar: Organdonation - En livsviktig verksamhet (SOU 2015:84)

Remissvar: Gestaltad livsmiljö SOU 2015:88

Yttrande över promemorian Reformerade stöd till barn och vuxna med funktionsnedsättning (Ds 2015:58)

Reviderat remissvar: Bostäder att bo kvar i. SOU 2015:85

April

Remissvar: Förslag till Europaparlamentets och rådets direktiv om tillnärmning av medlemsstaternas lagstiftning, regler och administrativa åtgärder avseende tillgänglighetskrav för produkter och tjänster (KOM) 2015 615 final

Remissvar: Träning ger färdighet (SOU 2015:98), Dnr.nr: S2015/07487/FS

Remissvar: Fråga patienten SOU 2015:102, Dnr S2015/08100/FS

Maj

Remissvar: Effektiv vård SOU 2016:2, Dnr.nr: S2016/00212/FS

Juni

Remissvar: Palett för ett stärkt civilsamhälle (SOU 2016:13)

Remissvar: Förtydliganden av lönestöden för personer med funktionsnedsättning som medför nedsatt arbetsförmåga, Ds 2016:14

Remissvar: EU på hemmaplan (SOU 2016:10)

Remissvar: Låt fler forma framtiden SOU2016:5

Yttrande över promemorian Mer tydlighet och aktivitet i sjuk- och aktivitetsersättningen, Ds 2016:5.

Remissvar: Hälsoväxling för aktivare rehabilitering och omställning på arbetsplatserna (Ds 2016:8)

Juli

Remissvar: Förslag till förändring i 51 kap. 11 § socialförsäkringsbalken

Augusti

Remissvar: Betänkandet Likvärdigt, rättssäkert och effektivt – ett nationellt system för kunskapsbedömning (SOU 2016:25)

Remissvar: Promemorian Studiestartsstöd - ett nytt rekryterande studiestöd

Oktober

Remissvar: Utvidgat skydd mot diskriminering i form av bristande tillgänglighet (Ds2016:26) Dnr Ku2016/00088/D

Yttrande över Barnkonventionen blir svensk lag SOU 2016:19

Yttrande över betänkandet Regional indelning – tre nya län (SOU 2016:48)

Remissvar: Kompletterande promemoria avseende Boverkets rapport 2014:38 Översyn av lagen om bostadsanpassningsbidrag m.m.

November

Remissvar: Rätten till en personförsäkring – ett stärkt konsumentskydd (SOU 2016:37)

Remissvar: Privata sjukvårdsförsäkringar inom offentligt finansierad hälso- och sjukvård, Ds 2016:29

Remissvar: Promemorian En stadieindelad timplan i grundskolan och närliggande frågor

Synpunkter på nya krav på tillgänglighet till tv-sändningar för SVT och UR 2017-2019

December

Remissvar: Betänkandet På goda grunder - en åtgärdsgaranti för läsning, skrivning och matematik (SOU 2016:59)

Remissvar: För ett jämlikt och hållbart samhälle (S2016/04598/FST)

Avgivna skrivelser under 2016

Januari

Skrivelse till Ardalan Shekarabi att vi vill medverka i kommittén för genomförande av Agenda 2030

Handikappförbunden har begärt träff med framtidsminister Kristina Persson angående en hållbar och inkluderande Agenda 30

Februari

Handikappförbundens kommentar om regeringens regleringsbrev till Försäkringskassan

Handikappförbunden har tillsammans med Civil Rights Defenders, svenska FN-förbundet mfl. skrivit en alternativrapport till FN:s internationella konvention om medborgerliga och politiska rättigheter

Handikappförbunden har tillsammans med RFSL och RFSU lämnat förslag på frågor till FN:s kvinnokommitté att ta upp med regeringen rörande FN:s kvinnokonvention

Mars

Handikappförbundens synpunkter på Europa 2020-strategin

Brev till Konstitutionsutskottet från Nätverket för en oberoende MR-institution

Skriftliga synpunkter till Myndigheten för press, radio och TV om krav på tillgänglighet till TV-sändningar - ny beslutsmodell

Skrivelse till statsrådet Helene Hellmark Knutsson om tillgänglighet och delaktighet i kommande forskningsproposition

tillgänglighet och universell utformning.

Juni

Handikappförbunden och Sveriges Konsumenter i ett gemensamt brev till Stefan Löfven och Morgan Johansson med anledning av proposition 2015/16:193 Företagens rapportering om hållbarhet och mångfaldspolicy.

Skrivelse till SKL om förlossning och funktionsnedsättning

Skrivelse till Stefan Löfven om möte i höst om funktionshinderpolitiken

Skrivelse till Morgan Johansson om Oro kring gode män och förvaltare

Skrivelse till Åsa Regnér om kommande funktionshindersstrategi

Brev till statsrådet Peter Eriksson

Öppet brev ang regeringens proposition (2015/16:174) om tillfälliga begränsningar av möjligheten att få uppehållstillstånd i Sverige.

Öppet brev ang EU:s förslag till direktiv om tillgängliga offentliga webbplatser (på engelska) Följebrevet till det öppna brevet om EU:s förslag till webbdirektiv

September

Handikappförbunden har i ett brev till Åsa Regnér fört fram en lansering av en svensk kandidat för nominering till FN:s övervakningskommitté för rättigheter för personer med funktionsnedsättning

Handikappförbunden har i en skrivelse till Alice Bah Kuhnke lämnat synpunkter på bristande som diskriminering och DO:s roll.

Oktober

Skrivelse till FN om att Sverige bryter mot FNs övervakningskommittés rekommendationer

Handikappförbundens synpunkter på MFD:s delrapport avseende EU:s tillgänglighetsdirektiv

December

Brev till Åsa Regnér om neddragningar i den personliga assistansen

Skrivelse till Ann-Marie Begler, GD Försäkringskassan Ändra inte funktionshindersrådets inriktning till följd av assistansrådets upphörande

Handikappförbundens 39 medlemsförbund

Afasiförbundet

Astma- och Allergiförbundet

Autism- och Aspergerförbundet

Blodcancerförbundet (BLC)

Bröstcancerföreningarnas Riksorganisation (BRO)

Diabetesförbundet

Dyslexiförbundet FMLS

Elöverkänsligas Riksförbund

Fibromyalgiförbundet (FF)

FUB För barn, unga och vuxna med utvecklingsstörning

Förbundet Blödarsjuka i Sverige (FBIS)

Hiv-Sverige

Hjärnskadeförbundet Hjärnkraft

Hjärtebarnsförbundet

Huvudvärksförbundet

ILCO Tarm-, uro- och stomiförbundet

Mag- och tarmförbundet

Mun- & Halscancerförbundet (MHCF)

Njurförbundet

ParkinsonFörbundet

Personskadeförbundet RTP

Primär immunbrist organisationen (PIO)

Prostatacancerförbundet
Psoriasisförbundet
Reumatikerförbundet
Riksförbundet Attention
Riksförbundet Cystisk Fibros (RfCF)
Riksförbundet för Social och Mental Hälsa (RSMH)
Riksförbundet HjärtLung
Riksförbundet Sällsynta diagnoser
Riksföreningen Grunden
Schizofreniförbundet
Stammingsförbundet
STROKE-Riksförbundet
Svenska Celiakiförbundet (SCF)
Svenska Epilepsiförbundet (SEF)
Svenska OCD-förbundet Ananke
Svenska Ångestsyndromsällskapet
Tandvårdsskadeförbundet (TF)

Handikappförbunden utgörs av 39 funktionshindersförbund, som slutit sig samman för att agera med samlad kraft. Tillsammans representerar Handikappförbunden cirka 400 000 medlemmar.

Handikappförbunden byter namn i maj 2017 och blir Funktionsrätt Sverige.

Handikappförbunden, Box 1386, 172 27 Sundbyberg
www.handikappforbunden.se